

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

დადაშენის საეპისკოპოსო

დადაშენის საეპისკოპოსო, ეპარქია ფეოდალურ საქართველოში.

სავარაუდოდ დაარსდა X ს-ში მაშინ, როდესაც სამხრ. საქართველოში იქმნებოდა (IX-X სს.) ქართ. საეპისკოპოსოები. დადაშენელი (დადაშის ეპისკოპოსი) პირველად მოხსენიებულია XIII ს. დოკუმენტში „განგება დარბაზობისა“. ეს არის საქართვე. მღვდელმთავართა ჯდომის წესი სამეფო დარბაზობის დროს.

აქ მოხსენიებულ 35 მღვდელმთავარში დადაშენელს 34-ე ადგილი ეჭირა. დადაშენელის სამწყსოში შედიოდა ძვ. ქართული ისტ. თემები - არტანი, კოლა და ხორტევაანი. XIV-XVI სს-ში დ. ს. შედიოდა სამცხე-საათაბაგოს სამთავროში. სამცხე-საათაბაგოს მღვდელმთავართა XVI ს. სიაში, სადაც მოხსენიებულია 13 ქართული სამწყსო, დადაშენელს უჭირავს მე-13 ადგილი.

თურქეთის მიერ სამცხე-საათაბაგოს დაპყრობის (XVI-XVII სს.) შემდეგ დ. ს. მოიშალა. ვახუშტი ბატონიშვილის ცნობით, XVIII ს-ში თურქეთში, ქ. კოლის ბემოთ, მტკვრის დას. სანაპიროზე, შემორჩენილი იყო დადაშის ყოფილი კათედრალი - დიდი გუმბათიანი ეკლესია, რ-საც თურქულად „დორთქილისა“ (ე. ი. 249 ოთხთა ეკლესია) ერქვა.

წყარო: განგება დარბაზობისა, წგ.: ქართული სამართლის ძეგლები, ი. დოლიძის რედ., ტ. 2, თბ., 1965; სამცხე-საათაბაგოს მღვდელმთავარნი და მწყემსნი, იქვე, ტ. 3, თბ., 1970; ვახუშტი, აღწერა სამეფოსა საქართველოსა, წგ.: ქართლის ცხოვრება, ს. ყაუხჩიშვილის გამოც., ტ. 4, თბ., 1973.
